

21. 11. 2005

ID: 37147

Naléhavý právní zájem

Pro zpeněžení majetku úpadce nemusí být úpadce zapsán jako vlastník nemovitostí v katastru nemovitostí.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 137/2002, ze dne 30.1.2004)

Nejvyšší soud české republiky rozhodl ve věci žalobce Ing. V. B., správce konkurzní podstaty úpadce T. K., za účasti advokáta, jako zvláštního správce majetku označeného úpadce, proti žalovaným 1) A. K., spol. s r. o., zastoupené advokátem, a 2) B. K., zastoupené advokátem, o určení vlastnictví k nemovitostem, vedené u Okresního soudu v Tachově pod sp. zn. 7 C 151/99, o dovolání obou žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. října 2001, č.j. 18 Co 483/2001-112, tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10. října 2001, č. j. 18 Co 483/2001-112, a rozsudek Okresního soudu v Tachově ze dne 22. června 2001, č. j. 7 C 151/99-98, se zrušují a věc se soudu prvního stupně vrací k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Tachově rozsudkem ze dne 22. června 2001, č.j. 7 C 151/99-98, zamítl žalobu na určení, že pozemkové parcely ve výroku podrobně označené, jsou v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů - úpadce a druhé žalované. Dospěl k závěru, že vzhledem k povaze pozemků, jež byly jmenovaným vydány Pozemkovým fondem jako náhradní pozemky na základě jimi uplatněného nároku za původní vlastníky, nemohou patřit do společného jmění manželů K.

K odvolání žalobce a zvláštního správce Krajský soud v Plzni rozsudkem v záhlaví označeným rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že určil, že pozemkové parcely ve výroku podrobně označené jsou v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů T. a B. K. Dospěl k závěru, že žalobce má s ohledem na § 26 zákona č. [328/1991](#) Sb. o konkurzu a vyrovnání naléhavý právní zájem na určení vlastnictví k označeným pozemkům. Na rozdíl od soudu prvního stupně shledal, že nemovitosti byly zakoupeny v době trvání manželství úpadce T. K. a druhé žalované a tvoří tak masu jejich bezpodílového spoluvlastnictví (§ 143 obč. zák.).

V podaném dovolání, jehož přípustnost vyvozuje z § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. a jež podává z důvodů § 241a odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř. první žalovaný především namítá, že nebylo zjištěno, zda správce konkurzní podstaty po prohlášení konkurzu na majetek úpadce vyhotovil soupis konkurzní podstaty. Namítá, že na určovací žalobě žalobce nemůže mít naléhavý právní zájem a poukazuje v tomto směru na rozhodnutí zveřejněné pod č. [65/2001](#) Sb. soudních rozhodnutí a stanovisek.

Druhá žalovaná v dovolání odvolacímu soudu rovněž vytýká, že neprovedl důkaz soupisem konkurzní podstaty, jinak by zjistil, že nebyl vyhotoven a že podaná žaloba tento nedostatek nemůže nahradit. Jinak se zcela ztotožnila s důvody dovolání podaného prvním žalovaným.

Žalobce a zvláštní správce konkurzní podstaty ve společném vyjádření namítají, že skutečnost, jestli byl předmětný majetek zapsán do konkurzní podstaty, není právně relevantní, neboť by proto správce musel mít najisto postaveno a určeno, o jaké vlastnictví se vlastně jedná. Proto nesouhlasí s námitkou, že správce konkurzní podstaty nemůže mít naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva úpadce k nemovitostem. V případě, že by v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví bylo rozhodováno i o majetku, který je v katastru nemovitostí zapsán pro někoho jiného, než je účastník řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, jednalo by se zjevně o řízení trpící vadou, neboť by se jednalo o právech někoho, kdo není schopen se bránit. Navrhují, aby dovolání bylo jako nedůvodné zamítnuto.

Dovolání bylo podáno oprávněnou osobou - účastníkem řízení, řádně zastoupeným advokátem (§ 241 odst. 1 o.s.ř.), včas (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), je charakterizováno obsahovými i formálními znaky požadovanými § 241a odst. 1 o.s.ř.

Je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. a opírá se o dovolací důvody § 241a odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř.

Dovolací soud poté přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 a 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Podle § 241a odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř., lze dovolání podat jen z uvedených důvodů, tedy že řízení jde postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, resp. že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nesprávným právním posouzením věci je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. O takový případ se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil.

Odvolací soud především řešil otázku, zda správce konkurzní podstaty má naléhavý právní zájem na určení vlastnictví (spoluvlastnictví) k věcem, náležejícím do konkurzní podstaty úpadce.

Dovolatelům třeba přisvědčit, že uvedenou problematiku řeší již rozhodnutí publikované pod č. 65/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek jinak, než přezkoumávaná rozhodnutí. Správce konkurzní podstaty nemá naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva úpadce k nemovitostem (§ 80 písm. c/ o.s.ř.). Má-li za to, že úpadce je vlastníkem nemovitostí, sepíše je do konkurzní podstaty.

Při posuzování otázky existence naléhavého právního zájmu na určení vlastnického práva je třeba vzít v úvahu, že žalobce vystupuje jako správce konkurzní podstaty, jehož majetek se tímto způsobem snaží zabezpečit. Postup správce konkurzní podstaty při zjišťování a zajišťování majetku patřícího do podstaty má zvláštní právní režim, upravený zákonem č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.

Základním podkladem pro zpeněžení podstaty je soupis podstaty, který provádí správce podstaty. Soupis může být i dodatečně rozšířen (§ 18 zákona o konkurzu a vyrovnání). Soupis musí zachytit celý rozsah konkurzní podstaty a správce do něj zahrne i všechny pochybné případy spolu s poznámkou o důvodech pochybností. Správce do soupisu v zásadě zahrne každou věc a právo, o nichž je přesvědčen, že do podstaty náleží. Pokud je do podstaty zahrnuta věc, k níž uplatňuje právo třetí osoba, soud této třetí osobě uloží, aby ve stanovené lhůtě podala proti správci vylučovací (excindační) žalobu. Není-li vylučovací žaloba včas podána, má se za to, že věc patří do konkurzní podstaty (§ 19 odst. 2 zákona o konkurzu a vyrovnání). Jestliže správce oznámí příslušnému katastrálnímu úřadu, že sepsal do konkurzní podstaty nemovitosti ve vlastnictví osob odlišných od úpadce, nesmí katastrální úřad povolit zápis změn vlastnických práv k nemovitostem na základě právních úkonů, které učinila jiná osoba než správce. Soupis majetku podstaty představuje titul, kterým správce konkurzní podstaty dokládá, že je oprávněn se sepsaným majetkem při jeho zpeněžení nakládat. Uvedená zásada dnes jednoznačně vyplývá z § 18 odst. 2 a 3 zákona o konkurzu a vyrovnání, ve znění po novele, provedené zákonem č. 105/2000 Sb., účinné od 1. 5. 2000. Tato zásada však již byla akceptována i před uvedenou novelou, neboť soudní praxe k ní dospívala výkladem (viz stanovisko Nejvyššího soudu ČR, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 52/1998).

Ze shora uvedeného vyplývá, že pro zajištění majetku úpadce za účelem jeho budoucího zpeněžení není třeba, aby u nemovitých věcí, o nichž je správce přesvědčen, že náležejí do podstaty, byl v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník úpadce. Titulem pro nakládání s majetkem úpadce, včetně nemovitostí, je soupis majetku. Je-li určitá nemovitost sepsána v soupisu majetku, pak při zpeněžení majetku je dostatečným podkladem pro zápis vlastnického práva v katastru nemovitostí na další subjekt právě soupis majetku. Není proto nezbytné, aby byl úpadce jako vlastník nemovitosti v katastru nemovitostí zapsán. Z tohoto hlediska pak žalobce nemá naléhavý právní zájem na určení existence vlastnického práva, neboť pro zpeněžení majetku úpadce nemusí být úpadce zapsán jako vlastník nemovitostí v katastru nemovitostí.

Ke shodným závěrům dospěl Nejvyšší soud rovněž v rozsudku ze dne 25. března 2002, sp. zn. 22 Cdo 2141/2001, publikovaném v časopise Soudní judikatura č. 8 roč. 2002 pod č. 143. Od těchto rozhodnutí, na něž v podrobnostech odkazuje, nespátňuje Nejvyšší soud důvodu odchýlit se ani v této věci.

Z uvedeného je zřejmé, že soudy rozhodující v nalézacím řízení posoudily otázku naléhavého právního zájmu správce konkurzní podstaty na určení vlastnictví jinak, než publikovaná judikatura (byť k přijetí citovaných rozhodnutí v označených časopisech došlo až po vyhlášení přezkoumávaných rozhodnutí). Proto nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit (§ 243b odst. 2 o.s.ř., věta za středníkem); vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto

rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (243b odst. 3 o.s.ř.); v němž je vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243d o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)